

ESKİŞEHİR'İN GELECEĞİ TEHLİKEDE

Alpagut-Atalan Altın-Gümüş Madeni Projesi'nin Çevresel Etkileri

KURUM

Eskişehir Çevre Koruma ve
Geliőtirme Derneđi
(EŐEVDER)

TARİH

NİSAN 2026

PROJE NEDİR? — CENGİZ HOLDİNG'İN ESKİŞEHİR'DEKİ DEV MADEN PLANI

Cengiz Holding'e bağı Eti Bakır A.Ş., Eskişehir'in Tepebaşı ve Mihalgazi ilçelerinde siyanürlü altın-gümüş madeni kurmayı planlıyor.

- ▶ **Proje Sahibi:** Eti Bakır A.Ş. (Cengiz Holding)
- ▶ **Konum:** Tepebaşı ve Mihalgazi ilçeleri, Sarıcakaya–Mihalgazi hattı
- ▶ **Ruhsat Alanı:** ~20.000 dönüm (yaklaşık 2.450 futbol sahası büyüklüğünde)
- ▶ **Madencilik Alanı:** ~680 futbol sahası büyüklüğünde aktif faaliyet alanı
- ▶ **Ocak Derinliği:** 500 metre (yaklaşık 160 katlı bina yüksekliğine eşdeğer)
- ▶ **Yöntem:** Siyanürlü Yığın Liç (Heap Leach) yöntemi
- ▶ **ÇED Onayı:** 4 Temmuz 2025 tarihinde "ÇED Olumlu" kararı verildi

RUHSAT ALANI

20.000 DÖNÜM

~2.450 futbol sahası büyüklüğünde

OCAK DERİNLİĞİ

500 METRE

~160 katlı bina yüksekliğine eşdeğer

HUKUKİ DURUM

Tepebaşı Belediyesi, Büyükşehir Belediyesi, TEMA Vakfı, Eskişehir Barosu ve ESÇEVDER tarafından "ÇED Olumlu" kararına karşı dava açıldı.

100.000'DEN FAZLA AĞAÇ YOK EDİLECEK — ORMAN EKOSİSTEMİ YIKILIYOR

100.000+

KESİLECEK AĞAÇ

530

FUTBOL SAHASI BÜYÜKLÜĞÜNDE ORMAN

Proje hayata geçirilirse, Eskişehir kent merkezindeki 9 mahalleden daha geniş bir yüzölçümüne sahip ormanlık alan tamamen yok edilecek.

- ▶ Bölge, Türkiye'de nadir bulunan **mikroklima** özelliğine sahiptir.
- ▶ Endemik bitki türleri ve yaban hayatı kalıcı olarak zarar görecektir.
- ▶ Ormanların yok edilmesi, iklim kriziyle mücadelede karbon tutma kapasitesini ciddi ölçüde azaltacaktır.
- ▶ Su kaynaklarının sürdürülebilirliği doğrudan tehlikeye girecektir.

EKOSİSTEM ÇÖKÜŞÜ

Bölgedeki su, orman ve toprak ekosistemleri birbiriyle hassas bir denge içindedir. Bu denge bozulduğunda tüm bozulduğunda tüm bölge ekosistemi geri dönülemez bir çöküşe geçecektir.

SIYANÜR TEHDIDI — TOPRAK VE YERALTI SULARI ZEHİRLENECEK

Siyanürlü yığın liç yöntemi, 10 yıl boyunca açık havada uygulanacak; bu süreçte toprak, yeraltı suları ve hava kalıcı biçimde kirlenecek.

SIYANÜRLÜ LIÇ SÜRECİ

- ▶ Her yıl **6 MİLYON TON** cevher basamaklar halinde serilerek üzerine siyanür damlatılacak.
- ▶ İşlem **10 YIL** boyunca tamamen açık havada sürecek.
- ▶ Tüm kimyasallar doğrudan hava ve su ile temas edecek.
- ▶ Siyanür gazı havada yaklaşık **3 YIL** kalabilir ve çok uzak mesafelere taşınabilir.

AĞIR METAL RISKİ

- ▶ Siyanür işlemi sırasında yer altındaki ağır metaller yüzeye çıkacak.
- ▶ Bu metaller oksijen ve suyla reaksiyona girerek **zehirli bileşikler** oluşturacak.
- ▶ Zamanla toprak ve yeraltı sularına karışarak kalıcı kirlilik yaratacak.

ARSENİK   DEMİR   ÇİNKO   BAKIR
MOLİBDEN

DÜNYA ÖRNEKLERİ

- ▶ **Nevada (1986-91):** Siyanür sızıntısı nedeniyle binlerce kuş, memeli ve sürüngen hayatını kaybetti.
- ▶ **Kanada:** Siyanür içeren atık havuzundan dereye sızan kimyasallar **20.000' DEN FAZLA** alabalığın ölümüne neden oldu.
- ▶ **Erzincan iliç:** Yakın geçmişte yaşanan atık barajı faciası, bu yöntemin taşıdığı devasa riskleri gözler önüne serdi.

SAKARYA NEHRI VE SU KAYNAKLARI BÜYÜK RISK ALTINDA

SU TÜKETİMİ

9,4 MİLYON

YILLIK SU TÜKETİMİ (TON)

- ▶ Şirket, tam kapasitede **yıllık 9,4 milyon ton su** tüketeceğini açıkladı.
- ▶ **Karşılaştırma:** Çanakkale'deki benzer bir proje için 4,1 milyon ton su kullanımı bile bilim insanları tarafından "çok büyük" olarak nitelendirilmişti.
- ▶ **Belirsizlik:** Su kaynağı net değil; "Sakarya Nehri'nden, kuyulardan ya da sulama yönetiminden alınabilir" deniliyor.

SAKARYA NEHRI TEHDIDI

- ▶ Proje alanı **Sakarya Nehri'ne çok yakın** konumdadır.
- ▶ Olası bir siyanür veya ağır metal kirliliği yalnızca Eskişehir'i değil, nehir boyunca **birçok ili** etkileyecektir.
- ▶ Bölgedeki tarımsal sulama için kritik olan **Tarpak Göleti'nden** su çekileceği çekileceği yönünde bilgiler mevcuttur.

KURAKLIK BAĞLAMI

Türkiye'nin ve Eskişehir'in iklim krizi ve kuraklıkla mücadele ettiği bu dönemde, maden projesinin bu büyüklükte bir su tüketimi kesinlikle sürdürülebilir değildir.

TARIM VE HAYVANCILIK YOK OLACAK — BÖLGENİN EKONOMİK TEMELİ ÇÖKÜYOR

TARIMSAL ÖNEM

- ▶ Bölge, Ankara, Eskişehir ve İstanbul gibi büyük kentlerin meyve-sebze ihtiyacının **yaklaşık %20'sini** karşılıyor.
- ▶ Sulama göleti ve verimli tarım arazileri doğrudan proje alanı içinde kalıyor.
- ▶ Siyanür ve ağır metallerin toprağa karışmasıyla bölgedeki tarımsal üretim imkânsız hale gelecek.

HAYVANCILIK TEHDIDI

- ▶ Bölgede 9-10 köy bulunuyor ve yoğun hayvancılık faaliyeti yürütülüyor.
- ▶ Siyanür ve ağır metaller, geviş getiren hayvanlar (sığır, koyun, keçi) için son derece tehlikelidir.
- ▶ Erzincan İliç Örneği: Madenden önce **240.000** olan sığır sayısı, maden faaliyetleri sonrası **6.000'e** düşmüştür.

ÇED RAPORU EKSİKLİĞİ

Raporda sunulan tarımsal üretim verileri gerçeği yansıtmamaktadır. Ayrıca, insan, hayvan ve bitkiler üzerindeki etkileri inceleyen **Sağlık Etki Değerlendirmesi** hiç yapılmamıştır.

HALK SAĞLIĞI TEHDIT ALTINDA — ANAYASAL HAKKIMIZ İHLAL EDİLİYOR

SAĞLIK RİSKLERİ

- Siyanür gazı solunum yoluyla, siyanür tuzları ise ağız yoluyla vücuda girerek akut zehirlenmelere neden olur.
- Ağır metal kirliliği (arsenik, kurşun, çinko) uzun vadede kanser, nörolojik bozukluklar ve kronik hastalıklara yol açar.
- Madencilik faaliyetlerinden kaynaklanan PM10 partikülleri solunum sisteminde birikerek kalıcı hasar bırakır.
- Kirli su kaynaklarından içme suyu tüketimi, bölge halkının ve çevre illerin sağlığını doğrudan ve geri dönülemez biçimde etkiler.

“

"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir."

— T.C. ANAYASASI, MADDE 56

⚠ ÇED RAPORU EKSİKLİĞİ

Onaylanan ÇED raporunda Sağlık Etki Değerlendirmesi bulunmamaktadır. İnsan, hayvan ve bitkiler üzerindeki kümülatif sağlık etkileri tamamen göz ardı edilmiştir.

ESKİŞEHİR'İN %71'İ MADEN RUHSATLI — BÜYÜK RESİM DAHA DA ENDİŐE VERİCİ

%71

MADEN RUHSATLI ALAN

16

YENİ MADEN SAHASI

BÜYÜK RESİM

- ▶ Eskişehir topraklarının **%71'i** maden ruhsatı kapsamındadır.
- ▶ Son MAPEG ihalelerinde **16 yeni maden sahası** daha açılmıştır.
- ▶ Kaymaz, Alpagut-Atalan ve diğer bölgeler eş zamanlı tehdit altındadır.
- ▶ Şirketler bir bölgeye girdikten sonra alanlarını sürekli sürekli genişletmektedir.

KÜMÜLATIF ETKİ

- ▶ Tek bir maden projesinin etkisi bile büyükken, birden birden fazla projenin aynı anda hayata geçmesi geçmesi Eskişehir'i **yaşanmaz hale** getirebilir.
- ▶ Su kaynakları, tarım arazileri ve doğal yaşam alanları üzerindeki baskı katlanarak artacaktır.

ESÇEVDER TUTUMU

Madencilikçe tamamen karşı değiliz; **yanlış yerde, yanlış yöntemle** yapılan madencilikçe karşıyız.

20 NISAN BİLİRKİŞİ KEŞFİ — KRİTİK BİR DÖNÜM NOKTASI

HUKUKİ SÜREÇ

- ▶ "ÇED Olumlu" kararına karşı Tepebaşı Belediyesi, Büyükşehir Belediyesi, TEMA Vakfı, Eskişehir Barosu ve ESÇEVDER dava açtı.
- ▶ Mahkeme, bölgedeki çevresel etkileri yerinde incelemek üzere **bilirkişi keşfi** kararı aldı.

KEŞFİN KAPSAMI

- ▶ Keşif, Büyükşehir Belediyesi, Tepebaşı Belediyesi ve TEMA'nın dosyaları üzerinden yürütülecektir.
- ▶ Bilirkişi heyeti, projenin çevresel etkilerini, uygulanabilirliğini ve ekolojik yıkım risklerini yerinde inceleyecektir.
- ▶ Keşif sonucu hazırlanacak rapor, mahkemenin nihai kararını **doğrudan etkileyecektir**.

20 NİSAN 2026
PAZARTESİ

BİLİRKİŞİ KEŞFİ TARİHİ

ÖNEMLİ NOT: EKSİK SÜREÇ

Eskişehir-Bilecik Tabip Odası, Eskişehir Barosu, ESÇEVDER ve bölge yurttaşlarının açtığı davalar **keşfe dahil edilmemiştir**. Bu durum, bölge halkının söz hakkının elinden alınmasına ve sürecin eksik kalmasına neden olmaktadır.

ÇAĞRIMIZ — ESKİŞEHİR'İN GELECEĞİNİ BİRLİKTE SAVUNALIM

ESÇEVDER'İN TALEPLERİ

- 1 Yürütmenin Durdurulması**
Bilirkişi keşfi sonucunda projenin yürütmesinin derhal durdurulması.
- 2 Bağımsız Sağlık Etki Değerlendirmesi**
Eksik ÇED raporunun tamamlanması ve bağımsız sağlık etki değerlendirmesi yapılması.
- 3 Şeffaf Süreç**
Tüm tarafların, meslek odalarının ve yurttaşların hukuki sürece dahil edilmesi.
- 4 Tarım ve Su Alanlarının Korunması**
Bölgenin tarımsal ve ekolojik değerinin yasal güvence altına alınması.

“

"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir."

— T.C. ANAYASASI, MADDE 56

İLETİŞİM

 www.escevder.org.tr

 info@escevder.org.tr

 +90 532 312 64 84

TEK BİR AĞACI BİLE KESTİRMEYECEĞİZ. ESKİŞEHİR'İ MADEN ÇÖPLÜĞÜNE DÖNÜŞTÜRMEYECEĞİZ!